

INFOXes

PUBLICACIÓ ESPECIAL DE LA **XARXA D'ECONOMIA SOLIDÀRIA**

XI Fira d'Economia Solidària de Catalunya
Del 21 al 23 d'octubre a la Fabra i Coats, Barcelona

XES?

XES?

XES?

La Xarxa d'Economia Solidària (XES), amb més de 400 sòcies, és l'entitat que s'encarrega d'organitzar des del 2012 la Fira d'Economia Solidària de Catalunya (FESC), que enguany celebra la seva onzena edició. Defensa un sistema econòmic respectuós amb les persones, el medi ambient i els territoris que funciona sota criteris democràtics, d'horitzontalitat, transparència, equitat i participació.

La XES comença a gestar-se a mitjans dels anys noranta, en un procés sorgit entre cooperatives catalanes i brasileres durant el Fòrum Social Mundial de Porto Alegre. Després d'un llarg procés de debat i reflexió contínua, amb l'impuls de la Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya, el naixement de la XES culmina amb la signatura del manifest de constitució (el novembre del 2002) i la posterior assemblea plenària de constitució (el febrer del 2003).

A l'assemblea general ordinària del 2022 es va aprovar un nou model organitzatiu. Aquest model presenta canvis importants en la governança de l'entitat amb la voluntat de millorar la participació i la capacitat estratègica del moviment, descentralitzar al màxim l'activitat i la presa de decisions i fomentar una nova cultura organitzativa amb perspectiva feminista.

FESC 2019 | Bruna Cooperativa Audiovisual

OBJECTIUS OBJECTIUS OBJECTIUS

- 1 Divulgar les alternatives que aporta l'economia solidària tant a curt termini, per cobrir necessitats urgents, com a mitjà i llarg termini, per sortir del capitalisme.
- 2 Donar a conèixer l'economia solidària i les solucions que aporta a les necessitats de les persones en la seva vida quotidiana.
- 3 Donar visibilitat al teixit comercial i empresarial de l'economia social i solidària.

- 4 Augmentar el nombre de persones i organitzacions compromeses en les iniciatives d'economia solidària de la XES.
- 5 Fomentar la intercooperació entre els agents de l'economia solidària.
- 6 Oferir un espai de reflexió i debat per avançar en les propostes de l'economia solidària
- 7 Consolidar-se com un referent periòdic del mercat social a Catalunya i un esdeveniment clau a Europa i a la Mediterrània.

www.xes.es.cat

www.directa.cat

Publicació editada conjuntament per la Xarxa d'Economia Solidària (XES) i La Directa SCCL. Aquesta publicació s'ha enviat a impremta el 29 de setembre del 2022. Tirada: 4.100 exemplars

Coordinació: Clara Carbó
Edició: Ignasi Franch
Correcció: Miquel Sorribas
Maquetació: Gerard Casadevall
Fotografia: Víctor Serri

NOVETATS

NOVETATS

NOVETATS

NOVETATS

Espai

Un recinte viu i en constant remodelació com la Fabra i Coats ens planteja cada any nous reptes d'adaptació a l'espai, perquè els usos i limitacions varien al ritme de les moltes obres que comencen i acaben. Això fa que no puguem donar res per fet i que en cada edició comencem el disseny de la Fira amb una reubicació en els diferents espais disponibles. Enguany farem servir per primer cop la sala dels Castellers de Barcelona, que hem anomenat Berta Cáceres: un espai diàfan i amb molta llum on programarem algunes de les taules rodones del programa de continguts. En canvi, no farem ús de la sala Micaela Chalmeta perquè l'accés està afectat per obres a l'edifici del davant.

Expositores: dins i fora

Les restriccions que vam patir l'any passat van fer que totes les expositores haguessin de sortir a l'exterior. I ens va agradar l'espai que es va generar! Per aquest motiu, enguany mantenim molts estands ubicats a l'exterior, sota carpes, però recuperem l'interior de la nau Elisa Garcia: és més esponjat i facilita la interacció amb les visitants. Això ens permet augmentar l'aforament total d'ex-

positores, amb la idea de recuperar la participació d'edicions anteriors a la pandèmia.

Les expositores estaran agrupades novament per sectors econòmics. A més de ser-hi presents mitjançant l'ocupació d'una o mitja taula durant tot el cap de setmana, aquest any també hi podran participar ocupant una taula durant una franja horària (la qual cosa ofereix la possibilitat de no haver de fer permanències a qui li resulta difícil cobrir tots els torns del cap de setmana, alhora que fomenta la participació en la Fira també com a visitants) o de manera virtual a través de la consulta dels seus projectes mitjançant la disposició d'una pantalla tàctil a la mateixa nau Elisa Garcia.

Carrusel d'Activitats

Inaugurem un nou espai dinàmic: el Carrusel d'Activitats. Es tracta d'un escenari ubicat a l'espai Dolors Abelló, al costat del servei de restauració, on se succeiran diversos actes ininterrompudament durant tot el cap de setmana: activitats de mitja hora de durada com ara presentacions de guies, llibres, esdeveniments i eines, o petits actes de reflexió i memòria històrica.

En contrast: debats i contradiccions de l'economia social i solidària a Catalunya

Tindrem un espai d'entrevistes impulsat per LA DIRECTA que té l'objectiu d'oferir entrevistes curtes o debats amb pocs ponents, àgils i actuals, sobre temes que tenen a veure amb l'ESS, per reflexionar i aportar una mirada crítica i constructiva sobre algunes dinàmiques que es reproduïen dins de l'estructura: com trobar l'equilibri entre l'autoexplotació i la viabilitat econòmica de les nostres empreses i entitats, qüestionar-se si l'ESS és realment un espai transformador en termes de feminisme i antiracisme, quina relació econòmica volem tenir amb les administracions, etcètera.

Torna l'aplicació de la FESC!

Enguany recuperem l'eina creada per Jamgo per a la Fira del 2019. L'aplicació, dissenyada amb programari lliure i descarregable per als dispositius que operen amb Android, ens permetrà tenir a mà el plànol amb els diferents espais i tot el programa d'activitats de la FESC. Inclou també la possibilitat de desar les activitats que més ens interessin i així poder organitzar la visita a la Fira segons com més ens estímem.

PROGRAMA

DEL 21 AL 23 D'OCTUBRE

INAUGURACIÓ

DIVENDRES 21, 19:30 h

Classe magistral (o no) sobre ESS amb Lola Vendetta, Carme Rusalleda i Joel Díaz

CONCERTS:

La Cantina Grup Ultralocal (21 h)
Los Bongo Beat (22 h)

CONCERTS

DISSABTE

11:00 h

Diàleg entre música i pintura
Zbabek

12:00 h

Cicle Orelletes (música per a infants):
Jumble Sounds Band

20:00 h

Concert
Local Band & Soulid

DIUMENGE

13:30 h

Concert-vermut
Lia Simpai

PERMANENT

11:30 - 13:30 h

Taller de costura per a famílies
Dones Cosidores

11:30 - 12:30 i 17 - 18 h

Fronteres Invisibles surt al carrer
Fronteres Invisibles, Diomcoop, Prollema, Associació Exmenas, Nau Bòstik, Espacio del Inmigrante, Tanquem els CIES

Exposició «Primary, la primera línia contra la deforestació»
RUIDO Photo i CREAF (Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals)

Espai de joc creatiu
La carpa de Tata Inti

DISSABTE 22

11:30 - 12:30 h

Tast de cafè de comerç just amb els cinc sentits

Oikocredit Catalunya, LaCoordi, Comerç Just i Finances Ètiques

- Cal inscripció prèvia

11:30 - 13:00 h

Les associacions juvenils apostem per les finances ètiques!

La Coordi, Esplac, Escoltes Catalans i CRAJ

De les comunitats energètiques a les comunitats de vida: reptes i oportunitats en la transició ecosocial

ESF, Opcions, XES, Coop57, Som Energia

Com comunicar el col·lapse?

L'Apòstrof, La Clara Comunicació, Neu al Carrer

Futurs (im)possibles: escenaris de futur per a una transició ecosocial

El Risell, Espai Ambiental, Andròmines, La Fàbrica, Nusos, Observatori del Deute en la Globalització, XES (comissió Ecologia i Incidència) i Coòpolis (cercle de Transició Ecosocial)

13:00 - 14:30 h

Lliurament de premis del Germinador Social amb l'obra de teatre *L'apagada*
Som Energia, Fundació Coop57, Enginyeria Sense Fronteres i Xuclut Teatre

Models d'articulació comunitària i ESS

XES Barcelona, XES Sant Andreu, Comissió de Xarxes Locals de la XES

Finançament a primera vista

FETS, Arç, Coop57, Fiare Banca Ètica, Goteo, Oikocredit Catalunya

- Cal inscripció prèvia

16:30 - 18:00 h

Obra de teatre *Enxarxats*

Companyia Teatracció + Som Connexió

Cafè amb costura. Pren-te un cafè i descobreix roba amb consciència

La Coordi, Setem Catalunya (campanya «Roba neta»), Barcelona Activa – RevESStim

Més enllà del mercat: per una educació en el lleure transformadora

Escola Lliure El Sol, L'Esguard, +Educació, Reflexes, Esplais Catalans, Escoltes Catalans

Un segell ESS per a iniciatives turístiques? Cap a l'establiment de criteris exigibles als projectes del sector

Alba Sud, Associació Alternativa Sostenible, Assemblea de Barris pel Decreixement Turístic

Cura digna desde l'ESS?

Entitats vinculades a Cura Digna, Casa de Naixements Migjorn, XES (comissió d'Economies Feministes)

18:30 - 20:00 h

Alimentació i consum corresponsable

Coordinadora de Cooperatives de Consumidores Agroecològiques, Tarpuna, Opcions, Xarxa de Consum Solidari

Repensem la mobilitat i l'urbanisme: transformem els municipis des de l'economia social i solidària

L'Escamot, Canvis en Cadena, Col·lectiu Punt6, Som Mobilitat

Aprenentatges i reptes dels processos de creació d'un protocol de prevenció, detecció i abordatge de l'assetjament

Xarxa d'Economia Solidària, Observatori del Deute en la Globalització, Ateneu Popular 9 Barris, L'Esberla, Equilàtera

"Perquè tot és de tothom". Gestió comunitària de la cultura i l'economia solidària

Comissió Formació i Publicacions de la XES, Xarxa d'Espais Comunitaris, Synusia, La Troca, Cal Gras, Periferias Cimarronas

19:30 - 20:30 h

Desfilada de roba sostenible
LaCoordi

DIUMENGE 23

10:30 - 12:00 h

II Jornada d'aprenentatges comunitaris de l'habitatge cooperatiu: és temps de cures Sectorial d'Habitatge, grup de treball d'Enfortiment Comunitari i comissió Diversitat Funcional de la XES

La intercooperació com a element estratègic: aprenentatges i eines
El Risell, Grup ECOS, XES

Què passa amb les iniciatives tecnològiques de l'economia social i solidària? Debilitats, amenaces, fortaleces i oportunitats
XES Procomuns

11:00 - 12:00 h

Tast de xocolata de comerç just amb els cinc sentits

Oikocredit Catalunya, LaCoordi, Comerç Just, Finances Ètiques

- Cal inscripció prèvia

11:30 - 12:30 h

Taller de circ
Ateneu Popular 9 Barris

12:30 - 14:00 h

ESS i justícia global: estrenyent vincles

Cooperativa La Fàbrica, La Coordi

Nodes ecològics per a la sobirania alimentària a Catalunya?

Einateca (L'Aresta, Arran de Terra i XES), MengemPonent, MengemBages, Enllaç de l'Ebre, Bràfim Coopera, EcoCentral, Ramaderes.cat

Transicions feministes de les organitzacions

L'Esberla, Fil a l'Agulla, XES (comissió Economies Feministes)

Inserció sociolaboral: experiències

Metzineres, Solidança, Mescladís, Top Manta, Sindillar, Fundació Llindar

Programació actualitzada a dia 28/09. Podeu consultar tota la programació al web de la FESC: www.fesc.xes.cat

ESPAIS

1 — Espai Dolors Abelló

2 — Ateneu l'Harmonia

1a planta: Sala Àngela Graupera

Aula Regina de Lamo

3a planta: Sala Santos Hernández

3 — Sala Flora Tristan

4 — Espai Arcadi Oliveres

5 — Plaça Joan Peiró

6 — Espai Elisa García

7 — Sala Berta Càceres

8 — Plaça Joan Berney

 Zona de restauració

 Espai de joc

Recinte de la
Fabra i Coats

Plaça de
Can Fabra

Carrer de Sant Adrià

Entrada

Carrer del Segre

Carrer de Parellada

ENTITATS INSCRITES

ALIMENTACIÓ

- Aicha Nefzaoui
- Alternativa3
- L'Aresta, Cooperativa Agroecològica
- Associació Florestina
- Dual Lab Brewing
- El Llevat
- Foodcoop BCN
- Fundació Casa Dalmases
- Granoleta
- L'Era
- L'Obrador de Gramenet
- La Sobirana
- Ordi Natura
- Tres Cadires

ASSESSORAMENT

- Calidoscoop
- Citizens Q - Observatori de qualitat de vida
- Col·lectiu Ronda
- Compca Talaia
- Coopdemà Consultoria
- Coòpolis
- Facto Cooperativa
- Federació de Cooperatives de Consumidors i Usuaris de Catalunya
- Fil a l'Agulla
- Hobest
- i-LabSo
- INSTA, Serveis Jurídics Ambientals
- Irídia
- L'Esberla
- Resilience Earth
- SePrA, Servei de Prevenció
- Tandem Go
- Tandem Social

COMUNICACIÓ

- Agència Talaia
- Alternativas Económicas
- Bruna
- Crític
- Dies d'Agost
- Directa
- El Far Cooperatiu
- Filigrana Produccions 360
- Júlia Larrosa

- Konexiona Marketing Services
- L'Apòstrof
- La Clara Comunicació
- La Productora
- Looky Produccions
- MTK Space
- Quepo Cooperativa
- SaóPrat
- Waitala i Escuela de Comunicación Transformadora

CULTURA I OCI

- Abacus Cooperativa
- Cooperativa Cultural Rocaguinarda
- El Timbal, Centre de Formació i Creació Escènica
- Espai Llavors
- Pol·len Edicions
- Tigre de Paper

EDUCACIÓ I RECERCA

- Comité de Solidaritat Òscar Romero
- Justícia Alimentària
- Nadir
- REM (Reflexes, Esguard i +Educació)
- SETEM Catalunya
- Universidad Buen Vivir

ESPAIS I XARXES

- Consell d'Associacions de Barcelona
- Cooperasec
- Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya (FCTC)
- Fundació Trini Jove
- Impulsem
- La Clota Cotreball
- La Fàbrica@
- La Fera Ferotge
- La InnoBAhora, Comunitat d'Incubació
- Metzineres
- Opcions
- Pam a Pam
- Sinèrgics
- SumSum
- Xarxes locals XES

FINANÇAMENT I MONEDA SOCIAL

- Acció Solidària Contra l'Atur
- Arç Cooperativa
- Coop57
- Fiare Banca Ètica
- Fundació Coop57
- Fundació Goteo
- Oikocredit Catalunya
- Projecte Lliures (de pobresa, d'exclusió, de desigualtats)
- Seira Impuls Cooperatiu
- Tarpuna
- Verkami

HABITATGE I GESTIÓ DE L'ENTORN

- Arqbag Cooperativa d'Arquitectura
- Celobert
- Col·lectiu d'Arquitectes El Tinglado
- La Dinamo
- La Fàbrica de la Transició
- La Regadora
- Mixité - Territori, Cultura i Comunitat
- Perviure
- Sostre Cívica

SALUT I CURES

- Brotes
- Casa de Naixements Migjorn
- La Inversa Coaching
- Retorna

SUBMINISTRAMENTS

- Biciclot
- Bicihub
- Som Connexió
- Som Mobilitat
- Trèvol

TECNOLOGIA I ELECTRÒNICA

- Associació SinergiaTIC
- Codi Cooperatiu
- Colectic
- Coopdevs
- femProcomuns
- Jamgo
- Pangea.org

TÈXTIL

- Carlota Rodríguez - Patronatge i Confecció
- Centre de Promoció Social Francesc Palau
- Diomcoop
- LabCoop
- Més amb Menys
- Miss Peggy Barcelona
- Ninssa / Laura Serrano
- Solidança / Roba Amiga
- Top Manta

Distribució i ecològica en clau ESS

Einateca Agroecològica
(projecte impulsat per Arran de Terra, L'Aresta i la XES)

La distribució continua sent un coll d'ampolla i una de les principals contradiccions del moviment agroecològic. En les dècades dels setanta, vuitanta i noranta del segle passat, el moviment es va centrar a promoure els circuits curts i la distinció de la certificació ecològica. A finals dels anys noranta i a la primera dècada del nou segle, es va apostar pels petits nuclis autogestionats i per la relació directa grup-productores. Tot i que van néixer empreses cooperatives que es dedicaven a la distribució, aquesta etapa del procés es continuava veient com a poc desitjable, capitalista, que deterioraria la relació directa. A finals de la dècada passada va arribar el discurs del canvi d'escala i es va assumir que el consum agroecològic és massa reduït per a les necessitats de les productores. En aquest escenari, la distribució apareix com una baula ineludible en la construcció de sobirania alimentària en l'àmbit de país.

El confinament del 2020, amb l'esclat de les entregues a domicili, ha posat de manifest la urgència amb què cal bastir una logística agroalimentària en clau d'economia solidària a Catalunya. Han sorgit i s'han consolidat en diversos territoris les xarxes entre productores i altres agents del sistema agroalimentari, i s'ha donat un procés d'escalabilitat de projectes de distribució agroecològics d'àmbit local. L'articulació en xarxes alimentàries locals (XAL) és un pas valuós per facilitar reflexions col·lectives al voltant dels nostres reptes: nodes ecològics repartits pel territori o una distribució més centralitzada? Quin paper ha de tenir l'Administració pública en la construcció de grans infraestructures logístiques al servei de la producció i la distribució agroecològica? Quina governança ha d'haver-hi entre les XAL? Com podem construir un sistema agroalimentari en el marc de l'ESS que arribi a la majoria de la població i que sigui sostenible socialment i econòmicament?

El **diumenge 23**, les xarxes alimentàries que formen part de l'Einateca Agroecològica volen compartir aquestes reflexions, i les que sorgeixin, amb vosaltres.

Les cures, un nínxol per a l'ESS?

Cura Digna,
Xarxa de Professionals de les Cures i la Salut

L'àmbit de les cures i de la salut està fortament mercantilitzat al nostre país. En aquest context, les iniciatives de l'economia social i solidària ens trobem davant d'un gran repte: com podem desenvolupar serveis d'alta qualitat d'atenció i cura que parteixin de les necessitats i possibilitats de les persones i organitzacions, que respectin els seus desitjos i que, alhora, generin ocupació de qualitat?

A la ciutat de Barcelona i arreu del país comptem amb diferents iniciatives que cerquen desplegar serveis alternatius de cura i salut des del cooperativisme. Malgrat la diversitat dels contextos, compartim alguns desafiaments comuns:

- Guanyar quota de mercat a les organitzacions capitalistes i especuladores.
- Crear metodologies pròpies d'atenció a les persones per construir coneixement socialment útil i diferenciar-se dels serveis tradicionals mercantilistes.
- Ser projectes sostenibles i garantir uns ingressos econòmics que permetin unes condicions laborals dignes.
- Accedir a un finançament ètic i no especulatiu que permeti consolidar projectes que aporten un valor social molt necessari en l'atenció i cura de les persones.
- Aconseguir la implicació de les treballadores en el funcionament intern i en les tasques

reproductives de cada organització.

- Esdevenir proveïdores estables de serveis d'atenció i cura de les persones per a les administracions públiques.

Els espais de reflexió i treball sobre aquests reptes, com el Fòrum Social de la Cura i la xarxa de professionals de la cura i la salut Cura Digna, proposem diferents alternatives. A continuació, en compartim algunes que ens semblen fonamentals:

- Dret a la cura i a comptar amb un sistema nacional de cura.
- Reconeixement de la cura com un bé comú.
- Impuls de dinàmiques comunitàries i de proximitat.
- Promoció d'un consum cuidat de cures (persones, famílies i administracions públiques).
- Eliminació del Sistema Especial per a Treballadores de la Llar i derogació de la Llei d'estrangeria.
- Reconeixement per part de les administracions públiques del valor social de les experiències autoorganitzades sense ànim de lucre, i compromís vers l'enfortiment socioempresarial d'aquestes iniciatives.
- Participació ciutadana en el disseny de les polítiques socials.

Fòrum Social de la Cura a les Cotxeres de Sants | La Pera Comunicació

Eines i reflexió al voltant de la intercooperació

Comissió d'intercooperació de la XES,
Pam a Pam, Balanç Social, El Risell i Grup Ecos

Davant les múltiples crisis sistèmiques que vivim, l'única manera que l'economia social i solidària sigui una alternativa és intercooperar. En els últims anys s'han gestat una gran quantitat de processos i pràctiques d'intercooperació i volem que la FESC 2022 sigui un moment per fer-los visibles, per aprendre'n i per reflexionar sobre el paper ha de tenir la XES en el futur.

Habitualment ens referim a la intercooperació en un sentit ampli i gradual. El primer estadi és el proveïment a partir de l'ESS i el foment i creació del mercat social. A més, a la XES també hem tingut un rol significatiu com a instrument per a la coope-

ració sociopolítica. I no hem oblidat el nostre paper (i el de cada vegada més actors) en el foment de la intercooperació sectorial i els múltiples processos d'intercooperació socioeconòmica que s'estan gestant dins de l'ESS.

Ens trobem en una amalgama d'estadis i processos d'intercooperació i, per això, el **diumenge 23** d'octubre volem contextualitzar-los, situar-los i compartir les eines que tenim per fomentar-los, analitzar-los i visibilitzar-los. També pretenem reflexionar i compartir aprenentatges a través del diàleg entre diferents processos i experiències concretes.

A la XES estem enmig d'un procés de reflexió que ha d'acabar amb la confecció del Pla estratègic 2023-2027. A l'última assemblea general, el juliol, es va aprovar que el foment de la intercooperació havia de ser una de les estratègies bàsiques. Volem aprofitar el marc de la FESC per convocar, la tarda del **divendres 21**, una trobada en què reflexionem sobre on ha de centrar la XES els esforços d'intercooperació els pròxims anys. Tot el que fem en clau de mercat social i intercooperació ens acostarà a tenir ecosistemes més sòlids per resistir millor i ser una alternativa.

Un punt d'inflexió per a l'educació en el lleure?

Cada estiu s'ofereixen cursos per a joves monitores i directores de lleure | Escola Lliure El Sol

Escola Lliure El Sol

Després d'anys de restriccions per la pandèmia de la COVID-19, aquest estiu les cooperatives de lleure han fet casals d'estiu amb una certa normalitat i els esplais i agrupaments han marxat de ruta, campaments i colònies. Resulta difícil, però, parlar de «normalitat» en un estiu marcat per la sequera, els incendis, una inflació galopant i la guerra com a teló de fons.

És evident que aquests fenòmens no són aliens a les entitats de lleure. El risc d'incendi ha provocat restriccions que han afectat els campaments i rutes a centenars de municipis catalans. A això cal sumar-hi la inflació i una crisi energètica sense precedents que empobreixen moltes famílies, les quals han fet un sobre esforç per assumir el cost de les activitats d'estiu. L'educació en el lleure es troba, per tant, en un punt d'inflexió. Tant l'associacionisme educatiu de base voluntària com les cooperatives de lleure estan fent propostes

educatives per donar resposta a les necessitats derivades d'aquest context de crisi ecològica i desigualtats creixents. Són propostes que eviten reproduir les dinàmiques que ens han portat a l'atzucac actual.

Parlem d'un lleure transformador, no mercantilitzat i que posa la vida, les persones i les comunitats en el centre. Un lleure que es reivindica com a agent educatiu clau, malgrat no tenir el reconeixement d'alguns sectors. Un lleure que s'acosta a l'economia social i solidària: recursos sobre abastiment agroecològic, aposta per la banca ètica i les eines digitals lliures, formació en alternatives econòmiques, promoció del consum conscient, replantejament de les organitzacions en clau feminista, propostes educatives postcapitalistes, etcètera. I és que, com diu Marina Garcés, «estem ja compromeses. No depèn d'una elecció, sinó d'una acceptació i d'una presa de posició».

Un protocol que plasmi la reflexió de cada entitat

Comissió Antiassetjaments XES

Tot i que a l'economia social i solidària treballam per esdevenir una alternativa al sistema desigual i discriminatori en què vivim, hem de ser conscients que formem part d'aquest sistema i que reproduïm violències masclistes estructurals i quotidianes en la nostra societat. Malgrat tot, podem aprofitar l'horitzontalitat, la coresponsabilitat i la implicació col·lectiva que ens defineixen per erradicar les violències masclistes i l'assetjament, començant per dotar-nos de protocols.

Disposar d'un protocol davant l'assetjament sexual o per raó de gènere no només és un requisit per ser membre de la XES: en la Llei orgànica 3/2007, article 48, es dicta l'obligatorietat d'establir mesures de prevenció i abordatge de fets d'aquest tipus. Encara que el text no ho especifiqui literalment, un protocol és precisament això: la plasmació escrita de la reflexió d'una organització sobre com prevenir i abordar les violències i els assetjaments.

Des de la creació de la Comissió Antiassetjament de la XES repetim constantment que la prevenció, la detecció i l'abordatge dels assetjaments ha de

ser una tasca col·lectiva i comunitària. Que la XES ofereixi un protocol de referència a les entitats sòcies no implica una delegació de la responsabilitat cap a la mateixa XES. El que intentem fomentar és que les sòcies sense un protocol propi puguin partir del que hem creat entre els diferents espais de la XES, que el treballin i que l'adaptin al seu context. Aquest treball pot fer-se de moltes maneres: el procés i el resultat dependrà de cada entitat. El que fem des de la XES és posar a disposició un protocol que pugui servir com a referència.

Moltes de les entitats sòcies ja han fet aquesta reflexió indispensable. La seva feina pot servir d'ajuda per a altres que tenen dubtes sobre com han d'encarar el seu propi procés. A la FESC 2022, el **dissabte 22** d'octubre coneixerem la tasca duta a terme per l'Observatori del Deute en la Globalització i per l'Ateneu Popular 9 Barris i reflexionarem, juntament amb les cooperatives L'Esberla i Equilàtera, sobre els aprenentatges que en podem extreure.

Cap a una transició ecosocial

Comissió Ecologia XES

El futur està en disputa: el mirem i no tenim molt clar què hi veiem. Tres certeses absolutes hi sobresurten: el canvi climàtic, la crisi de biodiversitat i l'esgotament dels combustibles fòssils. El futur, per tant, té un gran ancoratge: el realisme ecològic. Hem de transitar cap a un decreixement en el consum d'energia i materials mentre escalfem el planeta el mínim possible perquè continuï sent habitable. I aquí arriba la incertesa: com serà aquest trànsit?

En aquest punt és on entren l'ètica i l'empatia i, per tant, l'anticapitalisme: com fem un trànsit que minimitzi el patiment i el dolor sobre les persones i sobre la resta d'éssers vius. Estem en un moment de cruïlla civilitzatòria. Quatre escenaris són possibles, segons Conchi Piñeiro i Koïs Fernández; escenaris en què la societat civil mobilitzada i les alternatives econòmiques que hem estat cultivant des dels marges som la clau per determinar un futur sense por ni desesperació. Avui, més que mai, som punks de l'esperança. I, subvertint el mateix punk, afirmem que sí que hi ha futurs: futurs que no són impossibles, sinó possibles.

És per això que, des de la XES, juntament amb Coòpolis i l'Observatori del Deute en la Globalització, hem impulsat un projecte per caminar cap a una transició ecològica amb democràcia econòmica i justícia social. La base del projecte són unes Propostes per la democratització econòmica i la transició ecosocial.

La via per donar-les a conèixer, per incidir sobre el conjunt de l'ESS i sobre els diferents actors institucionals i econòmics que l'orbiten, tindrà dos grans carrils. D'una banda, una campanya d'incidència des d'on volem abordar els temes clau de la transició i compartir propostes i debats amb els moviments socials implicats en cada lluita. De l'altra, l'organització de tallers participatius per a la construcció d'escenaris de futur que seguiran la metodologia que Conchi Piñeiro (cooperativa Altekio) ha traslladat a vint-i-cinc facilitadores que pertanyen a diferents organitzacions de l'ESS d'arreu del territori. Els dos processos confluiran en el Fòrum de Transicions Ecosocials que organitzarem el febrer del 2023 a Barcelona.

Si voleu conèixer millor aquest projecte i les diferents activitats planificades, us convidem a venir a la presentació que farem en el marc de la FESC el **dissabte 22** a les 11:30 h.

«NO ES POT RENUNCIAR AL PRIVILEGI, PERÒ CAL POSAR-LO AL SERVEI DE LA TRANSFORMACIÓ»

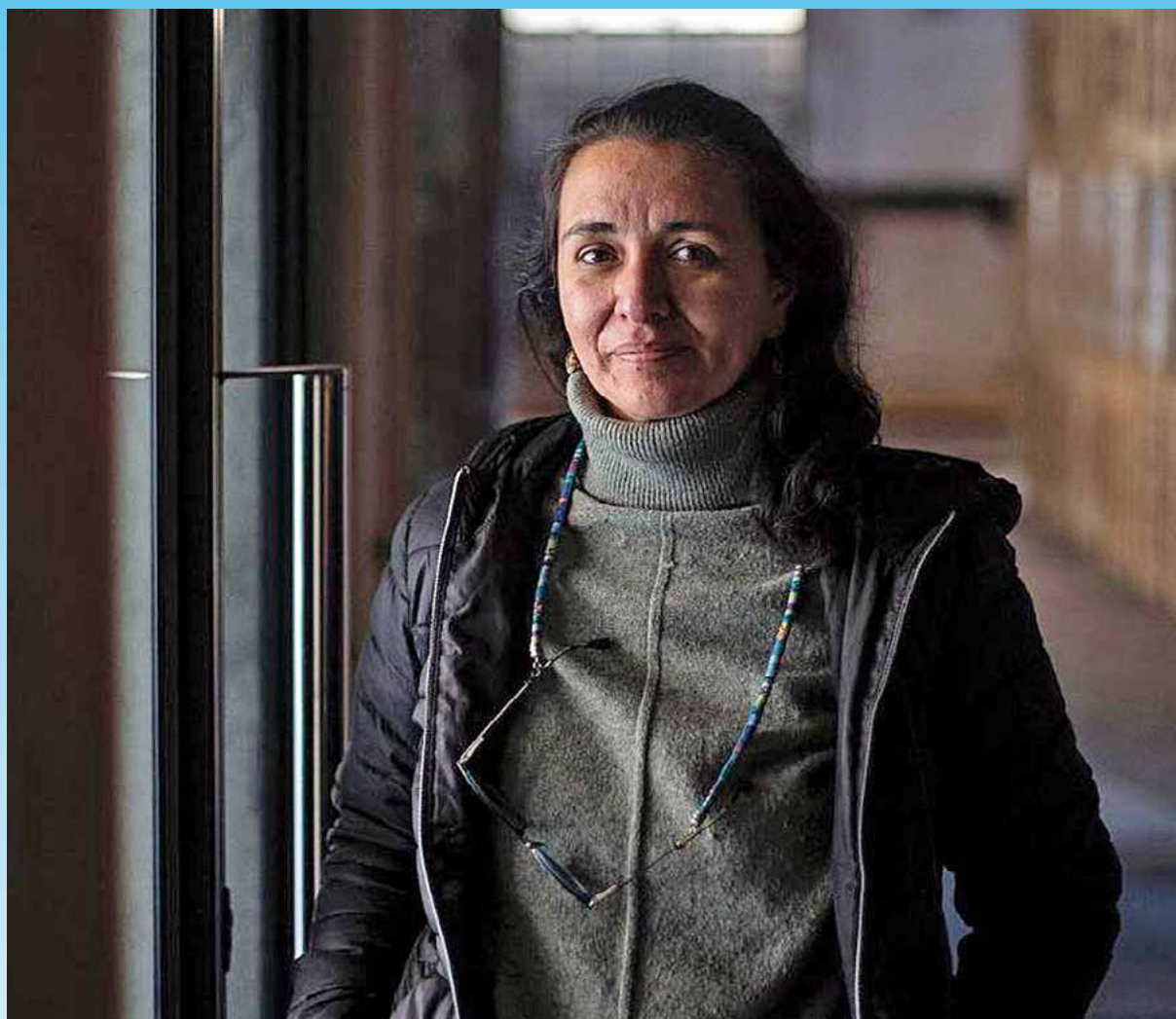
LUZ HELENA RAMÍREZ HACHE

Sòcia fundadora de MigrESS, projecte que forma part del cercle de Migracions i ESS Antiracista de Coòpolis, l'Ateneu Cooperatiu de Barcelona

Enguany celebrem l'onzena edició de la FESC. L'economia social i solidària d'ara no és la mateixa que la del 2012, quan es va celebrar la primera Fira. Diries que l'ESS és actualment per a tothom? S'han fet passos molt importants pel que fa a la participació de persones migrades i racialitzades en l'ESS; passos que s'han aconseguit gràcies a persones migrades que han posat aquesta qüestió al centre. Malauradament, però, l'ESS encara està lluny de molts sectors de la població. En el cas de les persones migrades provinents de països extracomunitaris, tot el que té a veure amb els permisos de residència i de treball i amb la contractació és un veritable obstacle per a la seva incorporació als projectes. Afortunadament, hi ha hagut avenços en les polítiques públiques de l'Ajuntament de Barcelona quant al reconeixement de la perspectiva de les persones migrades en alguns sectors. Així mateix, la feina feta per la Xarxa d'Ateneus Cooperatius (XAC) ha facilitat que en diversos territoris s'estigui començant a qüestionar la composició blanca, de classe mitjana i amb estudis universitaris de gran part de l'ESS. Malgrat tot, encara queda molt camí per recórrer.

Molts projectes incorporen la diversitat com a valor o principi. Què significa per a tu aquesta pràctica? S'ha de fer des d'una perspectiva antiracista, la qual cosa implica reconèixer que vivim en una estructura racista en la qual totes ens hem socialitzat, i que això no és aliè a les estructures i les pràctiques organitzatives de les nostres entitats. S'han de reconèixer també els privilegis i posar-los al servei de la transformació de la realitat: no es pot renunciar al privilegi, però sí que es pot treballar per canviar l'estat de les coses. Hem de revisar les nostres pràctiques i mirar com la nostra entitat pot ajudar a transformar una situació en la qual mig milió de persones a l'Estat espanyol viuen sense drets per no tenir papers.

Si de veritat volem caminar cap a una ESS antiracista, què hem de fer? Per on hem de començar? És primordial que revisem la composició dels nostres equips de treball, les relacions que establim amb els projectes d'altres realitats culturals. Hem

Robert Bonet

d'evitar reproduir els nínxols laborals als quals estem sotmeses les persones migrades. També s'han d'establir polítiques de col·laboració i d'intercooperació per enfortir uns projectes que, per la seva composició, tenen més dificultats per tirar endavant. L'antiracisme s'ha de materialitzar en pràctiques. Avui en dia és impensable que en un espai on es parla de les dones no hi hagi dones, però sovint hi ha persones expertes que parlen en nom de les persones migrades. S'ha de reconèixer l'agència i la capacitat d'actuació de les persones migrades i racialitzades. En alguns espais, la recollida de signatures d'una iniciativa legislativa popular s'ha fet a través de veus blanques. No se'ns ha donat l'espai que hem demanat i això és el que ha de canviar.

Quines eines i quins acompanyaments hi ha actualment per donar un cop de mà a l'hora d'incorporar la perspectiva antiracista?

Avui en dia hi ha espais liderats per persones migrades i racialitzades on intentem donar eines per

introduir aquests temes dins l'ESS i per incorporar l'antiracisme com a principi i valor del moviment. Oferim també un acompanyament als projectes de persones migrades i racialitzades i als projectes del teixit local que vulguin incorporar aquesta perspectiva. Tot això implica acompanyar processos de contractació i de regularització de la situació administrativa, així com processos d'incorporació de la perspectiva antiracista dins les pràctiques organitzatives, l'execució de projectes i els serveis que s'ofereixen des de les entitats. Per acabar, crec que és important reconèixer que en els darrers anys hem fet grans passos en l'àmbit de les cooperatives d'autoocupació, però tenim encara reptes molt importants, com incorporar la perspectiva antiracista en el cooperativisme d'habitatge. El reconeixement i suport d'organitzacions com la XES, la Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya i la cooperativa de serveis financers Coop57 ens permetran establir aliances polítiques estratègiques per poder dir, d'aquí a uns anys, que tenim una ESS antiracista.

Organitza:

Amb el suport de:

Amb la col·laboració de:

